

N:o 7.

Redaktör och utgivare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Hötorget 6, 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 3 April 1888.

Pris: Helt år 5 kr., Lösnr 25 öre.
Bilagan I 75 öre.

Årg. 8.

Jacob Edvard Gille.

Då i dessa dagar härstädes gifves en kyrkokonsert, å hvilken bland annat kommer att utföras en messa af J. E. Gille, ett verk som för tjugufem år sedan prisbelöntes af Musikaliska konstföreningen och har utgifvits på dess förlag, har denna omständighet gifvit oss anledning att i dag jemte det vi meddela bilden af komponisten fästa uppmärksamheten på den nitiska verksamhet, som denne tonkonstens idkare och dyrkare utöfvat, en verksamhet som visserligen ej gjort honom mera allmänt bekant, men som dock varit så fruktbringande, att få svenska tonsättare kunna i det afseendet mäta sig med honom, icke blott i fråga om antalet af kompositioner, utan ändå mer beträffande dessas omfång. Huru många af våra inhemska komponister hafva väl såsom han kunnat berömma sig af att ha komponerat flere operor, nära ett tiotal messor, fem symfonier, en hel mängd kammarmusik, utom alla andra af honom skrifna musikverk? Hans bortgång inträffade året innan Svensk Musiktidning började utgifvas, och någon minnesruna öfver honom har därför icke varit synlig i våra spalter. I vår första årgång hade vi emellertid tillfälle att omnämna den minnesfest, som hölls öfver honom i Ladugårdslands kyrka i November 1881, då hans tredje messa i E-dur för solo, kör och orkester gafs såsom hufvudnummer, hvarvid dock orkestern ersattes af piano och orgelharmonium; denna minnesfest, vid hvilken Musikaliska

akademiens och Musikföreningens körer under d:r Svedboms ledning medverkade, bär vittne om att föremålet för densamma intog ett aktadt rum bland vårt lands tonsättare, likasom den ofvannämnda prisbelöningen utgör ett erkännande af hans förmåga. Vid den i början af 1870-talet af kon. Oskar utsatta pristäflan, till hvilken Gille inlemnade sin opera »Allt för konungen», satte ett par af prisnämndens ledamöter i fråga att dela priset mellan komponisten af denna opera och »Blendas» tonsättare, åt hvilken, som bekant, priset tilldelades. Detta visar emellertid, att Gille äfven

som operakomponist egde beaktansvärda förtjenster.

För den teckning af Gilles lif och verksamhet, som vi här meddela, hafva vi att tacka en af hans närmare vänner, och till fullkommandet af densamma och såsom intyg om hans outtröttliga och mångsidiga arbete i tonkonstens tjänst bifogas en förteckning öfver hans tonskapelser.

Jacob Edvard Gille kunde väl ej egentligen kallas en musiker ex professo, ty han var tjensteman vid åtskilliga af Stockholms Stads Embetsverk, hvarest trägna göromål upptogo en stor del af hans tid, men från sin tidigaste ungdom en hängifven dyrkare af tonkonsten, ansåg han som en hvilatid på lediga stunder komponera samt att för öfrigt med kärlek och outtröttlighet egna sig åt musikens tjänst. Utrustad med grundlig musikalisk bildning har han, oaktadt han ej haft någon annan ledare än sin naturliga kallelse och sitt redliga nit för tonkonsten, riktat vår musikkultur med en mängd förtjenstfulla arbeten, hvaraf de större hafva blifvit uppförda på konserter i Stockholm mellan åren 1843 och 1877, åtskilliga med biträde af lyriska scenens förnämsta artister samt hofkapellet.

Gille skref med utmärkt lätthet, sammanlänkade särdeles ledigt särskilda musikaliska tankar och, hvad som är ännu mer, hans talang som tonsättare bar prägel af vördnad för musikens ädlare element och hade en flärdlös riktning. Hans sångmö uppenbarade för öfrigt en gifven tendens att närma sig och taga till mönster

Jacob Edvard Gille.

den gamla skolan, hvarföre hans arbeten utmärka sig mindre för originalitet, högre poetisk flygt eller musikalisk inspiration, än för nobel stil, ovanlig omsorg och samvetsgrannhet samt oftast en frisk rytm.

Någon sade en gång om Gilles musik, att strängarna på hans lyra skimra som »klart guld», och man kunde med ännu större skäl säga detsamma om hans karaktär, af hvilken hans musik ändock blott var ett ofullkomligt uttryck. Hans vänliga och anspråkslösa väsen i förening med en ofta torrlig humor gjorde honom värderad och älskad af den förtroligare umgängeskretsen. En beundrare af hans tonkonst gaf härät uttryck i ett år 1854 i en tidning infördt poem, hvaraf vi här endast citera följande vers:

Auspråklös du städs befarit
Tidens elf;
Emot andra blid du varit,
Sträng emot dig sjelf. —

Gille, som äfven med skicklighet trakterade flera instrumenter, var under loppet af många år sånganförare i kattska kyrkan i Stockholm, under hvilken tid derstädes uppfördes 9 af honom komponerade messor. Vidare blef han orkesteranförare vid Mindre (nu Dramatiska) Teatern, alternerande med H. Berens, samt invaldes 1865 till ledamot af Musik. Akademien. Han föddes i Stockholm d. 10 Aug. 1814, var i ett 41-årigt lyckligt äktenskap förenad med Maria Sofia Dahlin och afled den 8 Nov. 1880 i en ålder af 66 år, efterlemnande en son och en dotter. — T. —

Då kändedomen om inhemska tonsättningar bör i och för studiet af vår konsthistoria vara af intresse, anse vi det öfverensstämma med en svensk musiktidnings uppgift att om Gilles musikaliska arbeten lemna så fullständig uppgift, som står oss till buds, och meddela derföre följande förteckning. Af Operor har Gille komponerat: *Maksken*, stor opera i 3 akter (komp. 1845), *Abraham*, stor op. i 5 akt. (k. 1854), *Lamech med svärdet* (ofullst. — k. 1855*), »*Allt för kungen*», stor op. i 5 akt. (k. 1872), *Qvinnolist eller den lurade kadin*, operett i 3 akt. (k. 1875), Ouverture och entreakter till skådespelet *Douglas* (k. 1856). Härtill kan läggas dels komp. dels arr. musik till operan *Brage i Valhall* (1862), *Många vänner, litet vänskap* (s. å.) samt Oehlen-schlägers »*Axel och Valborg*» (1856). Vidare har Gille skrivit: 9 Messor, uppförda 1853—56, 1858, 1865 (se ofvan); Oratorier och andra sångverk: Oratoriet *Guds lof, Kon. Davids 51:a psalm, Stabat Mater* (k. 1844), *Höstjagten*, kantat (k. 1846), *Gustaf Adolfs död*, tonmålning (k. 1846), *Re-*

* Ur denna opera finnes införd i Ny tidning för musik N:o 8 o. 9 1855 en aria med obligatviolin (i stället för basun, arr. af G.), sjungen tvenne gånger af fru Romani på en af komponisten gifven konsert.

quiem (k. 1851), *Excelsior*, tenor solo med kör, kyrko- och andra arior, 4 andeliga och diverse andra sånger samt harmonisering af Samuel Columbi »*Ode Suetica*»; Orkestersaker: 5 symfonier, 1 konsertouverture; kammarmusik: 5 Violinqvartetter, 2 Violintrior, 1 Pianosextett, 1 Pianoqvintett, 2 Pianoqvartetter, 4 Pianotrior, hvaraf en som blef prisbelönt af Musikal. konstföreningen och utgifven 1863; 5 duetter för Piano och Violin; Piano och orgel: 6 duetter; Piano 2 och 4 händer: Suite och Folkvisor arr. för 4 händer, Marscher, Valser m. m.; Teoretiska arbeten: *Kompositions- och Harmonilära* i 2 delar, innehållande läran om enkla och dubbla kontrapunkten; *Violoncellskola* efter Rode, Kreutzer m. fl.; *Violoncellskola* efter Dotzauer, Merk m. fl.

Samtliga Gilles musikaliska arbeten äro af hans sterbhusdelegare öfverlemnade till Musikaliska akademien's bibliotek.

Teaterfrågan.

III.

Att upprätthållandet af den betydande konstanstalt, som vi ega i den kgl. operan, är en nationel angelägenhet, hvilken såsom sådan bör betraktas och behjertas af landets representanter inom riksdagen, tro vi oss ha påpekat tydligt nog, och för en vägran af riksdagen att bifalla kgl. maj:ts proposition om det treåriga anslaget kan väl knappast finnas andra motiv än en malplacerad sparsamhet eller okunnighet om frågans betydelse. Beviljandet af teateranslaget bör också ske ovilkorligt enligt nämnda proposition, såsom med riksdagens värdighet mest förenligt, så att icke frågan af riksdagen nu ställes på samma punkt som för fyra år sedan, då riksdagens bifall gjordes beroende af bidrag från Stockholms kommun. Landets representanter synas oss ej böra äfventyra den så viktiga *orubade fortsättningen* af lyriska scenens verksamhet i den högre konstens tjänst genom dylika prutningsförslag. Likväl äro vi i likhet med den författare, hvars brochyr »om viktiga teaterfrågor för dagen» vi förut anmält, fortfarande af den åsigt, att äfven Stockholms kommun eger skyldighet att understödja nationalteatrarna såsom hufvudstadens förnämsta teatrar och detta så mycket mer, som våra myndigheter genom snart sagdt obegränsadt medgifvande till upprättande af småteatrar, konsertlokaler, cirkus och varietéteatrar härstädes dermed ovilkorligen tillfogat våra kgl. teatrar en ej ringa skada, för hvilken en ersättning med skäl kan ifrågasättas. Sedan stadsfullmäktige först 1884 afslog beviljandet af de 50,000 kronor, hvilka riksdagen då fordrade af staden som bidrag till det

treåriga underhållet af teatrarna — då, såsom vi veta, på enskild väg denna summa till teatrarnes räddning sammansköts här i hufvudstaden — har samma myndighet sedan, i Dec. 1886, ännu en gång nekat understödja de i fråga varande teatrarna med årligt underhåll eller anslag till nybyggnad, detta senare utgörande enligt beredningsutskottets förslag, 600,000. Teaterdirektionens förslag till om- eller tillbyggnad gingo ut på en summa af 705,000 eller 1,680,000 kronor. Statsfullmäktige ansågo byggnadsfrågan stå i främsta rummet — en efter hvad vi kunna finna, mycket besynnerlig åsigt, då institutionen såsom sådan väl är viktigare än en byggnad för densamma, som den för närvarande redan eger, sådan den är, och som nu, efter gjorda reparationer är ganska användbar tills vidare. Detta fasthakande vid byggnadsfrågan, utan att lyssna till det alternativa förslaget om årligt underhåll, såg ut som de obotfärdigas förhinder. Byggnadsanslaget afslogs med 56 ja mot 36 nej, emedan frågan var för litet utredd. Hvarken kgl. maj:t eller riksdagen lär väl alltså, åtminstone i närmaste framtiden, kunna påräkna något årligt bidrag till teatern af stadsfullmäktige. Deremot synas dessa efter deras sista behandling af teaterfrågan nästan ha gifvit på hand beviljande af understöd för ny- eller ombyggnad af Stora teatern, om byggnadsförslaget förelägges dem i tillräckligt utredt skick. Vår operas fortsatta existens beror i första rummet på fortfarande åtnjutande af det begärda statsunderstödet, och ny- eller ombyggnad för en institution, som icke får ega bestånd, är ju ett nonsens. Det är visserligen sant, att erhållandet af en ny, tidsenlig lokal för vår nationalteater äfven kan betraktas som en lifsfråga för dess framtid, men lika sant är att denna fråga måste träda i andra rummet, efter den om beviljandet af nödiga medel till betryggande af operans fortvaro. Och att riksdagen *just nu* skulle afskära lifstråden för vår sekelgamla opera vore så mycket grymmare och otillbörligare, som nu byggnadsfrågan kommit ett steg framåt genom erhållandet af täflingsritningar till ett nytt operahus, och som allmänhetens intresse för åstadkommandet af ett nytt hem för vår nationalteater allt mer lifvas och säkert skall taga sig ett särskildt uttryck i uppoffringar för realiseringen af ombyggnadsplanen, hvartill utsigterna nu synes oss mera ljusa än förr, då äfven Stockholms kommun kan anses, efter hvad vi ofvan visat, känna sig manad att i denna form lemna nationalteatern understöd. Säkert skulle äfven Gustaf III:s nu varande efterträdare på svenska tronen, vår konstälskande konung, utom sitt en gång utlofvade bidrag, deltaga i kostnaderna för det nya operahuset, ett nytt tempel »patriis musis», uppresande sig på den gamla grunden

under hans regering och under hans beskydd. De gode herrar och svenske män, som nu utgöra vår riksförsamling, lägga vi därför på hjertat att icke vägra anslaget till kgl. teatern, för hvars beviljande nu finnes så mycket större skäl, som i fall teaterns treåriga upprätthållande understöddes, byggnadsfrågan kan få den utveckling, att genom ett nytt teaterhus inkomsterna af hyror möjligen göra framtida statsanslag obefrånliga eller mindre än de nu erforderliga. För uppnående af detta mål anse vi som ett oeftergiftigt villkor att nuvarande lokalen för operan bibehålles. Man har velat komma åt denna tomt för uppförande af bank- och riksdagshus, men ett sådant skulle naturligtvis ej kunna eller behöfva inrymma handelslokaler. För kgl. teatern deremot bör operahusets centrala läge alltid kunna bereda stora och för denna institution väl behöfliga inkomster, hvilka ej på någon annan plats kan stå den till buds. Med införande af elektrisk belysning i hela huset, i teaterlokal som i butiker, kan ej heller någon eld fara för teatern och teaterpubliken befaras.

För icke så länge sedan sågo vi i någon tidning en insänd uppsats, innehållande en beräkning af de inkomster teatern skulle kunna ega af i operahuset uthyrda lokaler efter en rationel inredning af detta, och denna beräkning, som föreföll ganska tillförlitlig, visade att efter all sannolikhet hyrorna af de för teatern själf icke behöfliga lokalerna skulle bereda teatern ett sådant plus i inkomster, att måhända dess debet och kredit derigenom skulle komma att gå ihop. Man skulle t. ex. endast tänka på hvad en större åt strömmen belägen restaurationslokal skulle inbringa — en lokal af detta slag, hvars vackra belägenhet knappast kunde öfverträffas — och vidare inkomsterna af butiker i hela bottenvåningen med undantag af den del som behöfdes för teaterns förstugor och ingångar. Att flytta teatern till en annan plats vore därför i hög grad oklokt. Icke en gång operahusets förläggande till Helgeandsholmen skulle kunna erbjuda liknande fördelar i ekonomiskt hänseende för teatern.

Vi hafva nu kommit in på teaterbyggnadsfrågan och vilja då afsluta denna artikelserie med att efter en annan tidning redogöra för de täflingsritningar till ett nytt operahus, hvilka på grund af det af kgl. m:t förlidet år fastställda täflingsprogrammet blifvit till vederbörande inlemnade och hvilka allmänheten haft tillfälle att taga i betraktande å nationalmuseum äfvensom i Ny Illustrerad Tidning, der de förnämsta af dem varit återgifna. Förslagen äro till antalet 21, och tillsammans med alla detalj- och planritningar uppgår antalet af utställda projekt till 250. Af dessa ha tre tillerkänts pris. Första priset har tilldelats hr Valfrid

Karlsson, andra hr A. J. Anderberg och tredje hr E. J. Lallerstedt och R. Enblom. Dessutom har af staten inköpts tre ritningar, nämligen af hr E. Thorburn och C. Wickman, F. L. Ulrich och A. E. Melander samt C. A. Österman. Utom täflan står dessutom ett praktfullt förslag af den i Berlin bosatte arkitekten Heinrich Seeling, som förlagt teatern till Helgeandsholmen, hvarigenom han uppnått en storartad effekt.

Det förslag, som erhållit första priset, företer en särdeles god och gedigen arkitektur. Fasaderna äro hållna i en jern samt lugnt och harmoniskt utvecklad teaterstil. Utan att vara öfverlastade med en prålande ornamentik bjuda de ögat en behaglig anblick. Proportionerna äro väl afvägda och det inre praktiskt anordnadt.

Hr Anderbergs ritning, som fick andra priset, verkar något tungt genom den soliditet han gifvit särdeles åt byggnadens nedre parti. Takpartiet framträder något pretentiöst och beherskar väl mycket det hela. För öfrigt utmärker sig äfven denna ritning för en utmärkt disposition af rummet.

Hr Lallerstedts och Enbloms förslag synes vara uppgjordt med alldeles särskildt afseende på en ej alltför engripande ombyggnad. Fasaderna äro hållna i en enkel stil, hvilken så nära som möjligt ansluter sig till teaterns nuvarande yttre habitus. Det har i detta förhållande en stor fördel och synes för öfrigt tilltalande.

Af de inköpta ritningarna utmärker sig hr Thorburns och Wickmans för en ren och harmonisk stil med särdeles praktiska och detaljerade inre dispositioner. Hr Ulrich och A. E. Melander hafva förlagt teatern till Artilleriplanen. Deras förslag bjuder på en yppig arkitektur och en något prålande ornamentik. Hr Östermans ritning är i sin helhet särdeles tilltalande.

Af öfriga utställda ritningar har den med mottot »Patriis musis» försedda bibehållit mycket af den nuvarande teaterns yttre, och fasaden förefaller något stel, hvaremot den med mottot »Gustav III» signerade ritningen företer ganska vackert verkande fasader. I synnerhet har han velat tilldela fasaden åt strömmen stor betydelse. Det med mottot »Ei blot til Lyst» betecknade förslaget framställer särdeles storartade fasader.

Det öde teatern i närmaste framtiden röner inom riksdagen och i andra afseenden gifver oss naturligtvis anledning att återkomma till denna viktiga konst- och kulturfråga. H.

Musikaliskt mått. En herre ringde en gång på hos en musiker för att fråga hvar doktor Y. bodde i samma hus. — »En oktav högre upp», blef svaret.

Följetong.

Furste och konstnär.

af L. Erbach.

(Forts. från N:o 6).

Med sin rastlöshet förmådde hertigen aldrig stanna länge på samma ställe, och sålunda måste Weber följa honom från Gotha till Reinhardsbrunn och derifrån till Friedrichsroda o. s. v. samt underkasta sig alla hans infall. Så kom han ofta på den barocka idén att förvandla en sentimental sång till en marsch, hvartill han uppläste texten, och sedan skrattade han hjertligt åt kontrasten. Ja, Weber lät för att behaga hertigen till och med »derangera» — som han kallade det — några af sina egna sånger, ehuru han annars i sådana saker var mycket sträng. Hertigen tyckte mycket om när Weber, under det han själf läste, sakta fantiserade på pianot, hvarigenom han ofta bragtes nästan till tårar af rörelse.

Icke blott med ord utan också genom upprepade, dels dyrbara dels ovanliga skänker ur sin raritetssamling sökte hertigen bevisa sin tacksamhet.

På hertigens födelsedag var anställd en hofkonsert, vid hvilken Weber försatte hela societeten i förvåning och hänryckning genom sin underbara improvisationstalang. Hertiginnan hade gifvit honom menuetten ur »Don Juan» till tema, och hertigen tillfogade, för att genom svårigheter »göra honom tam», motivet till »Skärsliparen», en då mycket sjungen sång. Men Weber nöjde sig ej med det; han upptog äfven en af hertigen komponerad sång, förband och sammansmälte de tre motiven på det mest geniala sätt för att slutligen förena dem i en briljant finalsats.

Under hemfärden från denna konsert hörde Weber och Spohr, då de gingo förbi vaken. spanska soldater, dem Napoleons krigståg fört dit, sjunga sina nationalsånger, hvilkas egendomlighet så fängslade dem, att de trots nattkylan länge blefvo stående för att lyssna till dem. Weber har sedan använt ett par af dessa melodier i sin »Preciosa.»

Öfver tre månader varade Webers gästbesök hos hertigen, som umgicks med honom som med en like, och han hade ej så lätt att skilja sig från honom. Men han ansåg att detta måste ske, då han i Gotha aldrig skulle kunna få tid att arbeta i lugn och ro. Afskedet var å båda sidor påkostande. Med en biljett, sådan han ensam kunde affatta, sände hertigen Weber femtio Fredrikdorers såsom »honorar för undervisning i musikens anda», under det prins Friedrich, en förträfflig sångare, för hvilken Weber komponerat en sångscen med kör, förärade honom en ring med en strålande diamant för hans »strålande melodier».

Först två år derefter, i September 1814, skulle Webers tredje och sista

besök hos hertigen komma att ega rum och detta på det inne i djupa skogen vid den brusande Tonna belägna gamla slottet Gräfentonna. Om sitt mottagande och vistelsen der skrifver Weber till sin trolovade Karoline Brandt i Prag:

»Det urgamla slottet, i hvars dystra gemak med slamrande fönster och dörrar jag är inhyst, omsluter mig rätt vänligt i sin stillhet och ger mig under det intressanta, andrika umgänget med hertigen ett visst hemtrefligt lugn, hvarunder jag skulle kunna arbeta rätt flitigt, om icke vissa känslor af annat slag droge mig från arbetet och med en så kär envishet inblandade sig i alla mina tankar.»

Jag reste hit ut med en viss ångslan, som alltid kommer öfver mig när jag skall träffa någon som jag ej sett på länge. Denna fruktan var emellertid ogrundad, ty hertigen mottog mig så hjertligt som möjligt. Om min snara återresa ville han ej höra talas. Hans godhet och vänlighet är verkligen utomordentlig, och lika lysande som hans själs gåfvor äro, lika ofta har jag tillfälle att beundra hans hjertegodhet, hvilken ofta misskännes, då han emellanåt något skarpt gisslar andras dårskaper. Få musiker skulle finna behag i den ensamhet, hvarmed hertigen triffes så väl, och i hvilken han endast omger sig med menniskor, som han tycker om. Med sin lifliga fantasi känner han sig öfverhufvud belåten och hemmastadd öfverallt. Helst sitter han här vid pianot och liksom dikterar för mig känslor och bilder, dem jag skall återge i toner, ja han uppfinner och berättar hela historier, medan jag samtidigt sätter dem i musik. Så går dag efter dag, och jag kan räkna på att hvarje afton återvända till mitt rum, riktad med någon ny idé eller åsigt.»

Efter denna skildring ser det ut som om hertigen lagt bort mycket af sin förra oro och rastlöshet så att detta sista besök hade kvarlemnadt särdeles välgörande intryck hos Weber.

Mycket i hertigens personlighet erinrar om den nu regerande särskildt för sina musikaliska och literära produkter så framstående hertigen af Sachsen-Koburg-Gotha, under det å andra sidan det menskligt vackra förhållandet mellan hertig Leopold August och Karl Maria von Weber påminner om förhållandet mellan konung Ludvig II af Bayern och Richard Wagner. Hertigen dog 1822, fyra år före Weber, hvars ansträngande och rikt skapande verksamhet sedan hindrade honom att ånyo besöka sin furstlige vän.

O bistra vinter, som gör så stel
Hvar näsa som frosten biter;
Och så ditt myckna pianospel,
Som öronen söndersliter!

H. Heine.

Bref från Köpenhamn.

Musikverlden i Köpenhamn har denna saison företett en ganska intressant och liflig omvexling. Den ena konserten har aflöst den andra med mycket korta mellanrum, en omständighet som dock ej varit så synnerligen gynsam för flere af de konsertgäfvande. De större konsertföreningarne hafva redan avslutat sina konserter för denna saison för repetitioner till den stundande musikfesten i sommar. Med större intresse än vanligt motsåg man den filharmoniska konserten den 24 dennes, emedan talrika reklamer förut bebadat att Minnie Hauk skulle uppträda på densamma. Plank och gat hörn voro illustrerade af den fêterade sängerskans bild med bifogad biografi och i hofmusikhandelns fönster såg man äfven hennes fotografi i ett halft tjog olika skepnader. Publikens lefde i de gladaste och lifligaste förväntningar öfver att få höra den utländska stjernan, men så kom de fatala ishindren i vägen och — sängerskan uteblef. Konserten såväl som generalrepetitionen blef dock besökt af en mycket talrik och i hög grad animerad publik. Programmets första nummer var *Franz Lachners orchestersuite No 2 i E-moll*, hvilket solida arbetes 4:de afdelning, ett Intermezzo, begärdes da capo. Äfven de öfriga afdelningarna rönt stort bifall, i hvilket äfven säkert mången musiker inrymde en tacksamhetsgård till den frejdade tonsättaren för den stora förjenst han inlagt om suitens återupplifvande i den moderna musiken. Fullständig entusiasm väckte Berlioz' allbekanta 3 nummer ur *La damnation de Faust*: a) Menuet des follets, Ballet des sylphes, c) Marche hongroise. I stället för Minnie Hauk fick man höra violoncellisten hr *Franz Neruda*, hvilkens af sant mästerskap och fulländad smak betecknade spel kom en att fullständigt glömma de felslagna förhoppningarna att få höra den berömda divan. Hr N. föredrog två af sina egna kompositioner, hvilka dock måhända mera vittnade om den routinerade än den skapande musikern. Konserten afslutades med en *spansk rapsodi* af Emmanuel Chabrier, en högst bisarr komposition, hvilken dock fängslade med en instrumentation af en i hög grad sinligt bländande colorit. Att de samtliga orkestrerumren erhöello ett utomordentligt utförande behöfver väl knappast omnämnas, då konserten dirigerades af *Johan Svendsen*. Det är ett sant nöje att se honom dirigera. Med den mest utsökta finess förmår han alltid framhålla de finaste skiftningar och detaljer, att låta den minsta obligata figur komma till sin rätt och ej låta instrumentens individualiteter gå förlorade äfven i kraftigare fortuneuancer. En särskild mention förtjenar dessutom han och hofmusikhandelns

chef, hr Henrik Hennings, för anordnandet af de filharmoniska konserterna, ty med dem har i härvarande musikförhållanden kommit en mera liberal anda, en friskare vind, som bortblåst mången förlegad gammal traditionell fördom och istället medfört den viktiga lärdomen, att man godt kan respektera och beundra det nya, fast man hyllar det gamla.

I lördags uppträdde hr *Arvid Ödman* i *Romeo och Julia* samt gjorde stor lycka. Trots mångt partiskt omdöme vinner dock hr Ödman för hvarje gång allt mer och mer den tribut, som med rätta tillkommer hans kapacitet och hans uppträdande i ofvannämnda opera var som sagdt en verklig succés. Olyckligtvis får han nästan alltid spela mot en fröken Dons — för öfrigt en mycket god sängerska — men med en teaterfigur, som verkligen är mer än lofligt högre och hvilket i synnerhet i »*Romeo och Julia*», der hon spelar den senares roll, verkar ganska störande och bringar vår svenske *Romeo* i en situation, som kommer en att tänka på Erik Böghs visa: »den lille for at kysse paa Tæerne maa staa.» Märkvärdigt nog observerar man icke att fröken D. är så lång, men väl att hr Ö. är så »frygteligt lille». Af mera anmärkningsvärdt intresse att anföras är Casino-Theaterns senaste nyhet operetten *Kejsarens nye Klæder*, hvilken nu gifvits nästan hvarje afton under 2 månaders tid och af publiken fortfarande mottages med oförminskad välvilja. Texten, efter Andersens saga, är af Charles Kjerulf, hvilken till den samma äfven skrifvit en synnerligen fin och spirituel musik. I början af nästa månad har man att hitfövänta Edvard Grieg, madame Alboni och Ladislaus Mierzwinski.

Gösta Geijer.

Dödsfall

inom musik- och operaverlden 1887.

- André, Carl Aug.*, bekant musikhandlare i Frankfurt f. 1806 och † derst. 15/2.
André, Joh. Ang., chef för den bekanta musikförlagsfirman i Offenbach, f. 1817, † derst. 29/10.
Artôt, J. D. M., framstående hornist och konservatorie prof. (fader till fru Artôt-Padilla), † i Brüssel, 84 år.
Audran, Marius Pierre, ford. utmärkt tenorsångare, sängprofessor vid pariser konservat., sängkomponist f. 1816 i Aix, † i Marseille (fader till operettkomp. Edm. Audran).
Brooman, Hanna, fröken, f. d. lärarinna vid kgl teatrarnes elevskola, f. i Stockholm 1809, † härst. 7/2.
Brosig, Moritz, f. d. domkapellmästare i Breslau, kompon. och berömd orgelvirtuos, f. 1815 i Fuchswinkel (Schlesien), † i Breslau.
Borodin, Alex., medic. professor i Peters-

- burg, en af de förnämsta ungryska komponisterna, f. i Petersburg ^{12/11} 1834, † derst. ^{27/2}.
- Caracciolo, Luigi*, omtyckt sångkomponist, † i London, 40 år.
- Cocks, Robert*, Englands äldste musikförläggare (sed. 1823), † 90 år gammal i London.
- Commer, Frans*, professor, musikdirektör och komponist, f. i Köln 1813, † i Berlin ^{17/8}.
- Coupepy, Felix le*, (Le Coupepy) professor i pianospel och harmon. vid pariserkonservat., f. i Paris 1814
- Due, Alethe*, f. Sibbern. öfverhofmästarinna, sångerska och tonsättarinna.
- Dupin, Henri*, seniorn bland franska teaterdiktare, † i Paris, 96 år.
- Elmblad, Maggie*, f. Menzies (i Australien), pianovirtuos, gift med bassång. Joh. Elmblad, † i Schweiz ^{27/7}.
- Ehrlich, Christian Friedr.*, musikdir., sånglärare i Magdeburg, derst. född 1807 och † ^{31/5}.
- Filippi, Fillippo*, ansedd italiensk musikkritiker, † i Milano ^{25/6}, 54 år.
- Fraschini, Gaetano*, tenorsångare, f. 1805 i Paris, † ^{24/5} i Neapel.
- Gnosspelius, Wilh. Theod.*, Musikdir. vid Lunds universitet, tonsättare, f. i Stockholm 1809, † i Lund ^{13/8}.
- Goetze, Carl*, kapellmästare och komponist, † i Magdeburg, 51 år.
- Hauser, Miska*, orginell violinvirtuos och komponist, f. i Pressburg 1822, † i Wien.
- Hennequin, Alfred*, bekant teaterförfattare, f. i Liège 1842, † ^{7/8}.
- Häuser, Carl*, sångkomponist, † i Cassel ^{16/3}, 78 år. (Forts.)

Från Scenen och Konsertsalen.

Stora Teatern, Mars 16, 26. Hallström: *Per Svinaherde*. — 18. Verdi: (*Aida*: fru Östberg). — 20, 23. *Symfonikonsert* (5:e och 6:e), kompos. af Mozart: 1) Ouv. till »Enleveringen», 2) Aria ur »Enleveringen» (fru Östberg), 3) Pianokonsert, D moll (hr Henneberg), 4) Aria ur »Figaros bröllop» (hr J. Örtengren), 5) konsert för flöjt och harpa (hrr Östman och Lang), 6) Symfoni nr 4 C dur. — 19, 22, 25. Thomas: *Mignon*. (Mignon: fru Edling, frk Karlsohn, fru Bergman; Wilhelm, Lothario, Laertes, Fredrik, Jarno, Antonio: hrr Lundmark, J. Örtengren, Rundberg, Ohlsson, Hakansson, Grafström), d. 22:a för 125:te gången. — 24. Saloman: *Diamantkorset* (Zephyrine: frk Vendela Andersson). — 27. *Konsert*: Wennerbergs oratorium *Jesu födelse* (solister: fru Edling, frk Klemming; hrr Strandberg, Lundqvist, Sellergren, Salom. Smith m. fl.). — April 1. Halévy: *Andorradalen*, opera comique i 3 akt. af M. de Saint Georges (Thérèse, Belline, Rose: fru W. Strandberg, frk Klemming, fru Edling; Stephan, Saturnin, Lejoyeux, Jacques Sincère, öfverdomaren, en sergeant, en rekryt: hrr Lindblad, Rundberg, Ohlsson, J. Örtengren, Sellergren, Grafström, Sundström). — 2. Verdi: *Ernani* (Elvira: fru Östberg).

Södra Teatern, Mars 16—25, 30. Talex: *Ett äfventyr i Sevilla*.

Vasa-Teatern, Mars 16. Dellinger: *Don Cesar*. — 17, 18, 20. Offenbach: *Storhertiginnan af Gerolstein*. — 21. Costé: *Kolhandlarne*. — 22—30, April 1, 2. Millocker: *Vicemiralen*, kom. operett i 4 akt.

af Zell och Genée (Grefve Miraflores: hr Paulson; hans dottrar Sibyllina, Serafina: fruarna Grönder, Cederberg; Gilda, donna Candida: frk. A. Petterson, fru Bergström; hertig de Villeneuve, Panto, Deodato, Narcisso: hrr Kloed, Grönder, Hagman, Larson).

Svea-Salen, Mars 16. 2:a *Parsifalaftenen*. Introduktion: Wagners »Kaiserhymn», Beethovens Marcia funebre ur »Eroica»-symfonien. — 25. *Svensk konsert* m. bitr. af frk Ellen Nordgren. Kompositioner af Norman, Hallén, Hallström, Sjögren, Söderman. — April 2. *Litterärt-musikalisk matiné*. Föredr. »om Schillers betydelse som skald» af Dr von Bergen, 8 Tonbister ur Schillers »Klockan» af Carl Stör, sänger af Luttemanska kvartetten; orkesternummer.

Berns' Salong, Mars 18. *Dir. Aug. Edgrens matiné*, bitr.: kvartettsångarförbundet, frkn. Klemming, Almati; fru Hartman, hrr Henneberg, Lundqvist, Linden, Sal. Smith, Bäckström. — 24. *Hr Helmer Nygrens matiné*: bitr.: fru Edling; frk Karlsohn; hrr Lundmark, Lundqvist, Bäckström, medlemmar af O. D. i Upsala. — 26. *Dir. Aug. Meissners benefice-konsert*.

Vetenskaps-Akademiens hörsal, Mars 26. *Hr Fredr. Malmströms soaré*; bitr.: fru Edling, Hartman: frk. Vendela Andersson; hr Sal. Smith m. fl.

Arbetsföreningens st. sal. Privatkonsert af frkn. Hulda och Marianne Wäsström: bitr.: hrr Stenfelt, Edv. Sjöberg, Bengzon.

Östermalms kyrka, Mars 30. Haydn: *Skapelsen*; solister: fru Edling, frk. Karlsohn; hrr Strandberg, Lundqvist, Strömberg.

Adolf Fredriks kyrka, Mars 30 *Cecilia-Föreningens* andliga konsert: 9 nummer ur Mendelssohns »Elias»; orgelsolo af dir. Heintze; koral af J. S. Bach, motett af Palestrina, rysk vespersång; andl. sänger (Agnus dei, virgo gloriosa), af Aug. Söderman.

Påskhelgen har i år, som vanligt, här haft att bjuda på en mängd musiknöjen, soaréer och matinéer af blandadt slag och äfven kyrkomusiken vid gudstjensten har varit rikare och högtidligare än vanligt. Kgl. St. teatern, som vanligen förr haft att bjuda på en god konsert Påskdagen, hvilket synes oss vara ganska lämpligt på den dagen, hade, troligen i följd af de många nyss derstädes gifna konserterna, låtit den gamla franska operan »Andorradalen», den första nyheten för denna termin, der fira sin återuppståndelse. Operan, som här aldrig förut varit gifven, har för mycket längesedan varit inköpt för Stora teatern och texten öfversatt af L. B. Ekmarek, men uppförandet af den samma har först nu gått i verkställighet. Texten är sedan omarbetad och i musiken har betydliga strykningar egt rum och torde ännu behövas särdeles första akten, som tager väl mycken tid i anspråk. »Val d'Andorre», komponerad 1848, står midt i raden af de 20 operor som tillhöra komponistens senare period (1838—57) efter framträdandet af Meyerbeers »Hugenotterna»; den första perioden, hvarunder 14 operor sågo dagen afslutades med hans förnämsta verk »Judinnan» (1835), hvilken opera samma år efterföljdes af den i helt annan stil skrifna, friska och glada operan »Blixten». Komponisten — Jaques, Fromental, Elie Halévy — föddes i Paris 1799 och afled der för tjugusex år sedan d. 17 mars 1862. Af alla hans operor är det nästan ensamt

»Judinnan» som håller sig stadigt uppe på repertoaren; »Blixten» ha vi dock äfven funnit upptagen på senare tider å några tyska teatrar.

Handlingen i »Andorradalen», som försiggår under Ludvig XV:s tid, är, såsom namnet utvisar, förlagd till den lilla fristaten Andorra i Pyreneerna, hvars enkla befolkning är skattskyldig under Frankrike och spanska biskopen af Urgel, och af dessa öfverherrar får sina styresmän tillsatta. Till Frankrike måste republiken årligen sända femton rekryter af sin ogifta manliga befolkning, och det är kring utloftningen af dessa händelsen i pjesen egentligen rör sig.

När ridån går upp i första akten, ser man en vacker nejd i Andorradalen, med den ej längre unga, men ännu vackra arrendatorskan Therese's (fru Wilh. Strandberg) arrendegård till vester. Landtfolket bereder sig till skördefesten och undfägnas af Therese, medan det sjunger en skördekör. Snart inkommer Stephans kusin, den unga, sköna och rika arftagerskan Belline (fröken Klemming), som folket valt till »skördefestens drottning», enligt en gammal, från baskerne nedärfd sed. De båda damerna uppvaktas af en för båda svärmande beundrare, fiskeriuppsyningsmannen Saturnin (hr Rundberg), en feg och dum narr, som för tillfället friar till Belline och Therese på en gång, i afsigt att bli gift redan samma dag och i egenskap af äkta man slippa deltaga i den obehagliga lottningen till krigstjänst — ty ett rykte har berättat, att värfvaren redan är i antågande.

Medan underhandlingarna om giftermålet pågå, uppträder Jacques Sincère (hr Örtengren), en gammal herde, för öfrigt »trollkarl», d. v. s. att han kan spå i händerna o. s. v., men egentligen genom sin knipslughet lockar ur kvinnorna deras hemligheter. Särskild ömhet hyser han för Thereses tjänstflicka, den unga Rose (fru Edling), vanligen kallad »Majrosen», emedan hon som litet barn upphittats, just af Jacques sjelf, under en majrosbuske och anförtröts åt det arrendatorsfolk, som bodde på gården före Therese.

Hur Jacques spår i händerna på Belline och Therese, så uppdragas snart, att båda hafva ett hemligt tycke, och till en hvar af dem säger han, att den andra är kär i jägaren Stephan. Men Saturnin tror sig sjelf vara föremålet.

Nu inkommer Rose, och genom dialogen mellan henne och hennes beskyddare Jacques får man veta, att hon är ännu djupare än de båda andra fäst vid Stephan. De tre kvinnornas aning eller vetskap om, att de äro rivaler, ger anledning till många komiska scener. Jacques vill naturligtvis gynna Rose och hålla hennes båda medtäflarinnor på afstånd. För att komma derhän med Therese, måste han låta henne förstå, hvad han spått, d. v. s. gissat sig till, om hennes förflutna lif, näm-

ligen att hon ej är enka, såsom folket tror, ty hon har aldrig varit gift.

Plötsligt ljuda trummor. Kapten Lejoyeux och hans sergeant infinna sig. Lottningen försiggår. Saturnin håller på att dö af rädsla, men har lyckan med sig och drar en hvit kula, hvar-
emot Stephan drar en svart — och således måste bli fransk soldat.

Dock — det finns en räddning: att han eller någon annan betalar en summa, tillräcklig att värfva en karl i stället. Den förtviflade Rose tänker endast på utvägar att rädda sin älskade och faller dervid snart i en svår frestelse. Jacques har gått till staden för att hemta 3,000 livres, som han lofvat gifva Rose, då hon skulle gifva sig. Samtidigt har Therese begifvit sig till staden för att hemta en handling, som rättfärdigar hennes förut omtalade kärleksförhållande, och under tiden har hon lemnat sina nycklar till Rose, med särskild uppmaning till denna att väl vårda ett skrin, hvori ligga förvarade just 3,000 livres, utgörande arrendesumman, som Saturnin har fullmakt att lyfta. Då intet ögonblick är att förlora, så framträdde ej Stephan skall föras bort i kriget, tillåter sig Rose att »låna» den behöfliga lösepenningen, 1,500 livres, under förhoppning att kunna lägga dem tillbaka, då Jacques, som aldrig ljugit, återkommer med penningarna. Och han kommer visserligen, men utan skatten, ty den har förskingrats. Den stackars Rose är förtviflad. Ingen känner orsaken till hennes sorg, ty hon har af Lejoyeux tagit ett högtidligt löfte, att han skall väl bevara hennes hemlighet, och det löftet håller han så länge han är riktigt nykter.

Andra akten inledes med en bal i det gröna, en folkfest, som Saturnin ställer till i glädjen öfver att han gått fri. Han egnar sin hyllning åt Belline, som emellertid är vacklande i sitt tycke eller tycks vilja ha honom i reserv, för den händelse hon ej skulle lyckas vinna Stephan. Denne gör de ifrigaste forskningar efter namnet på den okända välgörarinnan — ty Lejoyeux har redan sqvallrat om, att det är en qvinna — som betalt lösepenningen för honom. Redan håller kaptenen på att yppa allt. Rose söker dock muta honom genom löftet om 30 buteljer af platsens bästa vin och räddar sig slutligen genom en häntydning på Belline, så att Stephan tror sig hafva henne att tacka för sin lycka. Han är nära att intagas af en ömmare känsla för henne än tacksamhetens. Nya, svåra pröfningar för den stackars Rose! Miss-tankarne falla på henne, men ännu har ingen klart för sig, hvarför hon skulle ha begått den. Jacques och Stephan tro på hennes oskuld och uppmana henne att tala till sitt försvar, men hon tiger. Redan är Therese färdig att förlåta Rose, men upptäcker plötsligen orsaken till hennes brott, och då finnes ingen misskund, ty svartsjukan är med i spelet.

Tredje akten är indelad i två tablåer, af hvilka den sista framställer domstols-scenen. Nu har Rose enskildt bekänt för Jacques och Stephan; de veta allt. Rätten frågar först Therese, om hon angifvit Rose för hustjufnad, och svaret blir upprepadt jakande. Men på frågan om hon vidhåller angifvelsen, svarar hon ett bestämdt nej. Hon vill således påtaga sig en falsk angivelse. Hvarför? Jo, i den föregående tablån har hon kommit att lyssna till en berättelse af Jacques och derigenom fått veta att Rose är hennes dotter. Upplösningen följer nu af sig själf. Stephan får Rose, men Saturnin gifter sig med Belline.

Handlingen i operan är i vissa delar icke utan intresse och omväxling med undantag af första akten der den är tämligen stillastående, emellertid är den tillskuren efter ett gammalt mönster med sentimentala pointer à la d'Alayrac och Mehul, hvilkas stil äfven går igen i musiken till de allvarliga solosakerna t. ex. i herdegubbens sång i första akten. Det komiska elementet representeras af den harhertade och giftaslystne Saturnin samt den för glasets svärmande värfvarkaptenen, typer som äro välbekanta; i musikaliskt hänseende lyckas ej heller Halévy här att åstadkomma något synnerligt originellt eller friskt, sådant som man finner i Adams eller Aubers comiquer. Operan saknar emellertid icke hörvärda melodier och ensemblerne, körer, quartetter och trior, innehålla ganska vackra saker. I dessa röjer sig mest tonsättarens uppfinningsförmåga och kända kompositionstalang. Kritiken har på vissa håll funnit operan utan intresse och klandrat hennes upptagande. Om emellertid densamma icke är så underhållande, som åtskilliga andra, bland hvilka man kunnat träffa ett lyckligare val, så torde under nu varande förhållanden den omständigheten för tjena tagas i betraktande, att teatern redan egde operan, som antagits till spelning, samt att uppsättningen af densamma kräfde ringa omkostnader. Den lycka teatern haft med »Konung för en dag» hänvisar för öfrigt till upptagande af komiska operor, och teatern skulle säkerligen icke förlora på om sådana oftare framträdde. Det är längesedan t. ex. »Hvita frun», »Kronjuvelerna», »Hälften hvar» och andra dylika, af publiken alltid gerna sedda och hörda pjäser, visat sig på vår operascen; och om man än icke har en Arnoldson, Willman och Mina Gelhaar att nu disponera för hufvudrollerna, så torde dock ett försök med de befintliga förmågorna icke utfalla allt för olyckligt. I »Andorradalen» gjorde en hvar af de spelande sin sak förträffligt. Fröken Klemming bar väl upp sin roll som Belline och var ypperlig i koloraturen; Fru Edling gaf en tilltalande bild af den olyckliga tjensteflickan och de »lustiga personerna», hrr Ohlsson och Rundberg, gjorde

af sina roller hvad göras kunde. Hr Örtengren såsom den gamle herden var mycket tillfredställande både i sångpartiet och sitt spel, och hjälten i pjesen, jägaren Stephan, hade en rätt god representant i herr Lindblad, som blott emellanåt för mycket anlitade styrkan i sina röstmedel. Fru Wilh. Strandberg skötte med vanlig smak i musikalisk och dramatisk framställning Thereses parti.

Stora teatern har för öfrigt sedan vår sista redogörelse haft att bjuda på en repris af »Mignon» med till en del ny rollesättning, såsom här ofvan synes, samt två intressanta konserter —, 5:te och 6:te symfonikonserterna med samma program räkna vi nämligen blott för en, utgörande en hyllning till Mozarts minne och tillika afsedd att med 500 kronor af behållningen bidraga till fonden för den blifvande Mozarts-stoden i Wien. Programmet för »symfonikonserterna» var väl valdt, börjande med den vackra ouverturen till »Enleveringen» och slutande med den ståtliga »Jupiter-symfonien». En Mozarts-nyhet för oss var andantinot ur konserten för flöjt och harpa, melodiskt och välklingande, hvori hrr Östman och Lang utförde solpartierna på ett mycket berömvärdt sätt. Denna konsert daterar sig från 1778, då Mozart under sitt vistande i Paris skref densamma för hertigen af Guines och dennes dotter, den förre skicklig flöjtist, den senare god harpspelerska, och Mozarts elev i komposition. I den härliga pianokonserten i Dmoll, sköttes flygeln af kapellmästaren Henneberg. Utförandet skedde med god precision, dock skulle vi ha önskat en mera synkoperad rytm i första allegrot och mera romantiskt lugn stämning i det undersköna andantinot, romansen, som nu särdeles i början råkade in i förhastadt tempo. Programmet fylldes med en af fru Östberg briljant föredragen aria ur »Enleveringen» och en aria ur »Figaros bröllop», ledigt sjungen af hr J. Örtengren. Den andra konserten, en repris af Wennerbergs förut i Storkyrkan gifna oratorium, »Jesu födelse», hade vi ej tillfälle att åhöra. Herr Strandberg och Sal. Smith voro vid detta tillfälle nya innehafvare af solopartier; verket i sin helhet säges ha vunnit mer på utförande deraf i kyrkan, der ju också orgeln kan medverka.

I Svea-salen fortsattes aftonkonserterna under hr Gellrichs anförande och med biträde af den välkända Luttmanska sångkvartetten, nu till nedsatt entrépris af 50 öre. Vid förnyelsen af Parsifalsoaréen hyllades minnet af den nyligen aflidne kejsar Wilhelm med utförandet af Wagners pompösa »Kaiserhymn» och Beethovens gripande sköna sorgmarsch ur »Eroica». En särdeles intressant och trots snöoväder rätt väl besökt konsert var den »svenska» konserten härstädes under dir. Halléns anförande. Planen i och för sig lof-

värd, utfördes med ett godt program och allt igenom god framställning. Konserten inleddes med Normans präktiga festouverture till svenska operans 100 års-jubileum med de så talangfullt behandlade och väl valda motiven af den svenska folkvisan och arian »Ädla skuggor» ur Naumanns »Gustaf Vasa». Af samma komponist fick man äfven höra det sköna andantet ur Amoll-qvartetten och Signes stämningsrika visa ur »Humleblockningen». Första afdelningen avslutades efter dessa nummer med dir. Halléns Svensk Rhapsodi n:o 2 en uppfinningsrik och bjert instrumenterad orkesterfantasi med »Neckens polska» och »Väfva vadmal» såsom hufvudmotiv. Andra afdelningen upptog duetter för violin och piano af Sjögren, con amore föredragna af hrr Aulin och komponisten, och fröken Nordgren sjöng derefter visor af Hallén och Hallström, med sin präktiga röst och sitt uttrycksfulla föredrag, som vanligt, framkallande stort bifall. Att Aug. Södermans namn ej skulle saknas på programmet var gifvet. Af hans tonsättningar fick man nöjet höra den karakteristiska musiken till »Marsk Stigs döttrar» och som slutnummer den förträffliga rytmiskt kraftfulla hyllningsmarschen ur »Richard d. III». Publikens visade sin tacksamhet för det värderika musiknöjet med lifliga bifallstrytningar efter alla nummer.

Den sedvanliga konserten i östermalmskyrkan Långfredagen med »Skapelsen» på programmet hade i år fått en rival i Adolf Fredriks kyrka, der Cecilia-föreningen hade en konsert af gediget och omväxlande innehåll. Öfriga konserter under sista veckorna kunna vi, då utrymmet i denna afdelning af tidningen blifvit så strängt anlitadt, endast i största korthet omnämna. Fröken Hullterantz konsert i W6-salen gafs för fullsatt salong, och konsertgifvarinnan vann rättvist erkännande för de nummer, hvari hon själf lät höra sig. Bland de biträdande skördade isynnerhet frökn. Ek och Almati samt en bekant musikalskarinna, fröken P., lifligt bifall för utförandet af sina nummer. Dir. Edgrens matiné af Berns' salong, vid hvilken goda musikaliska och dramatiska krafter biträdde, såsom dir. Henneberg, frkn. Almati och Klemming samt fru Hartman jemte hrr Lundqvist, Sal. Smith, Linden och Bäckström samt kvartett-sångareförbundet, hade lockat så mycket folk, att efterfrågan af biljetter var större än utrymmet i salongen medgaf plats. Konserten i sin helhet beredde syn- och hörbarligen publiken ett stort nöje. Herr Meissners beneficekonsert med förstärkt orkester och valdt program gafs naturligtvis inför en talrik publik, som vid det tillfället fick en särskild anledning att visa sin tacksamhet mot den nitiske och mångårige ledaren af orkestern i Berns' Salonger. En konsert af mera privat natur var

den som gafs i Arbetareföreningens lokal af systrarne Hulda och Marianne Wäsström, hvilka idkat sängstudier för Vartel i Paris och som af denna undervisning ådagalade ganska goda resultat. Herr Malmströms och Nygrens musiktillställningar erbjöds oss ej tillfälle att bevista.

Vasa-teatern har i sin nya operett »Viceamiralen», som vunnit mycken framgång i Tyskland, erhållit en kassapjes. Operetten, allt igenom hygglig och till större delen rätt muntrande, utföres med ganska goda krafter. Synnerligast har fröken Anna Pettersson här tillfälle att triumfera med ett intagande spel och sin stora talang som sängerska; fruarna Gründer, Cederberg och Bergström blifva ej heller lottlösa i fråga om bifall. Hr Gründer är som båtsmannen-amiral ganska roande, den verkliga viceamiralen hr Kloed lyckad i sång och spel, hvarjemte hrr Hagman och Larson med sina goda röster vinna en för bipersoner på en så liten teater ovanlig framgång.

Från in- och utlandet.

Stora Teatern. Under inöfning äro för närvarande »Tannhäuser», »Den vilseförda» och Goetz' opera »Så ska de ta's». Äfven lär förberedas »Konung för en dag» med herr Lundmark i Zephoris rol. — Samtliga sujetter vid så väl Operan som Dramat. teatern fingo d. 28 Mars sina kontrakt uppsagda, en åtgärd som naturligtvis måste vidtagas så länge teatrarnes öde ännu icke bestämts af riksdagen.

Mignon gafs å Stora Teatern d. 22 Mars för 125:e gången. Första föreställningen af denna opera härstädes egde rum den 10 Mars 1873.

Rollerna i operan ha utförts: *Wilhelm* af hrr Arnoldson, Westberg, Ödmann och Lundmark; *Lothario* af hrr Sandström, Hallongren, Lundvik, Strömberg, Lange, Söderman och J. Örtengren; *Laertes* af hrr Arlberg, Dahlgren, Malmström och Rundberg; *Fredrik* alla gångerna af hr Ohlsson; *Jarno* af hrr Sandstedt och Håkansson; *Mignon* af fruarna Christine Nilsson och Edling samt fröknarna Hebbe Grabow, Moe och Andersson samt *Philine* af fröknarna Basilier, Ek, Strandberg och Karlsohn.

Fröken Vendela Andersson kommer att ännu ett par gånger uppträda på St. teatern, först såsom Mignon och sedan i »Den Vilseförda», i hvilken senare opera fröken Andersson, såsom bekant, firade en verklig triumf, ehuru den komiska operan ansetts vara hennes egentliga verksamhetsfält.

Fröken Almati har nu erhållit en tids tjänstledighet för att resa till Hamburg, der ett fördelaktigt gästspel å

Stadtteatern erbjudits henne såsom Carmen och Ortrud i »Lohengrin»; före sin afresa uppträder hon här i »Aida» och »Per Svinaherde».

Musikaliska Akademien har invalt till ledamöter director musices vid Upsala universitet *Ivar Eggert Hedenblad*, hofmusikhandlaren *John Jacobsson* samt organisten och kompositören *August Körling* i Ystad; till associé utsågs musikdirektör *Albert Lindstrand* i Göteborg.

Salomon Smith, den framstående och omtyckte bassångaren, hade under senaste vistelsen här företrädde hos konungen och fick dervid mottaga medaljen literis et artibus. Herr Smith återreste d. 29 Mars till Ystad.

Nästa Quartettsoaré som eger rum om 8 dagar, synes blifva särdeles lockande. Å densamma komma nämligen att utföras en här aldrig offentligt gifven *violinkvartett* af den bekante ryske komponisten Tschaiowski (f. 1840), vidare *sextett* för piano, violkvartett och kontrabas af L. Norman, hvarvid piano-stämman skötes af fru Ida Åquist, och Beethovens stråkkvartett op. 59 n:o 1, F-dur, den första af de tre furst Rasoumowsky tillagnade och 1806 komponerade kvartetterna.

Vasa teatern kommer att upptaga Offenbachs förr så populära opera »Sköna Helena» med fröken Anna Pettersson i hufvudrolen. Paris blir hr Hagman, Menelaus hr Kloed, Calchas hr Gründer, Achilles hr Johansson, Ajaxarne hrr Hirsch och Larsson, Orestes fru Cederberg. Teaterns operettsällskap lär ha afslutat kontrakt med Dagmar-teatern i Köpenhamn om gästuppträdande der i Juni.

Kyrkomusiken under påskhelgen i hufvudstadens kyrkor:

Långfredagen uppfördes i Katarina kyrka en kör ur kantaten »Sånger i Bethlehem» af P. Oppfeldt samt påskdagen »Påskpsalm» af Melchior Vulpius. I Maria Kyrka: långfredagen »Agnus Dei» ur J. E. Gilles messa n:r 7, solo med kör, det förra utfördt af fröken Josephson; påskdagen utfördes »Lofsång på påskdagen» af Herm. Bonicke, kör, solo och trio med ackompagnement af kyrkans organist hr A. V. Larsson. Under långfredagen utfördes i Östermalms kyrka före högmessen »Koral» af J. S. Bach och efter predikan »Pie Jesu» ur requiem af Cherubini af blindinstitutets elever. I nämnda kyrka samt i Jakobs och Nikolai sjöngs påskdagen »Frälsta värld» af Rolle och dessutom i Östermalms kyrka »Halleluja» af Jomelli. Långfredagen utfördes i Kungsholms kyrka af medlemmar från Stora teaterns körpersonal före gudstjensten »Guds son för oss själf bar våra synder», blandad kör af Graun, samt efter predikan »Milde Jesu hör vår bön, gif

oss din välsignelse» af Cherubini under anförande af hr Godhe. I Klara sjöngs långfredagen »Måste ock af törnen vara» af P. U. Stenhammar samt påskdagen Händels »Zions dotter, fröjda dig».

Upsala. Filharmoniska sällskapet hade d. 15 Mars konsert å stora Gillesalen, hvarvid följande saker utfördes: 1. Allegro c. energia ur »Symphonie sérieuse» i G moll för orkester af *Frans Berwald*; 2. Andante och Menuett ur serenad för orkester af *Hedenblad*; 3. Hjertesorg af *Söderman*; 4. Körer å capella af *Norman* (»Klara böljor», »Vackra astrar»); 5. Romanser vid piano af *Sjögren* (»I Seraljens lustgård», »Der driver en dug») och *Hallström* (visa ur »Hertig Magnus och Sjöjungfrun»); 6. I Rosengården, ur K. A. Melins dikt »Prinsessan och Svennen», komp. för solo, kör och orkester af *Svedbom*. Vid konserten biträdde fröken Ellen Nordgren med romanser och i solopartier.

Göteborg. Harmoniska sällskapets 2:a årskonsert egde rum d. 21 Mars under Dr K. Valentins ledning. Vid detta tillfälle gafs *Schumanns* »Paradiset och Perin». Perins parti sjöngs af fru Emma Wahlström, öfriga soli af medlemmar inom sällskapet. Fröken Herminia Lundberg skulle ha innehaft solopartiet men råkade ut för en svår heshet, som skulle ha vållat längre uppskof med konserten om icke fru Wahlström trädde i hennes ställe. I saknad af orkester utfördes ackompagnementet på en konsertflygel af Malmsjöes fabrik.

— Å Stora teatern härst. har gifvits operetten »Prinsessan af Trébizonde»; Fru Sophie Cysch kommer att en tid gästa vid denna teater och utföra titelrollerna i »Den sköna Helena» och »Niniche». Mindre teatern har med stor framgång utfört Gounods »Faust» med fru Moe som Margareta, fröken Skytt

som Siebel, hrr Titkary, Edberg och Bentzon-Gyllisch som Faust, Mefistofeles och Valentin.

Svenska teatern i Helsingfors gaf fredagen den 23 Mars för första gången *Per Svinaherde*, Ivar Hallströms populära sagospel. Hufvudrollerna i stycket innehades af fkn. Wessler, fru Castegren och fru Salzenstein samt af hrr Castegren, Riégo, Salzenstein och Brander.

Till musikdirektör vid Vestgöta-Dals regte är förordnad andre konsertmästaren vid hofkapellet L. J. Zetterqvist. Hr Zetterqvist, elev af professor Léonard i Paris, har, efter hvad som skrives till H.-T., erhållit sin första utbildning vid ofvannämnda regemente.

Sällskapet för Svenska kvartettsångens befrämjande hade d. 26 Mars sammankomst, dervid styrelseval förrättades m. m. Den af sällskapet år 1887 anordnade täflan hade i enlighet med prisdomarens, statsrådet G. Wennerbergs, musikdirektören F. A. Friberg och director musices I. E. Hedenblads utlåtande så utfallit, att 1:sta priset icke kunde utdelas. 2:dra priset tillföll musikdirektör F. Hertzman, 3:e dito doktor A. M. Myrberg. Ny pristäflan för året utsattes. 1:a pris 300 kr., 2:a dito 150, 3:e 75.

Sällskapet stälde till styrelsens förfogande 100 kr. att användas till inköp af lämpliga texter.

De resande teatersällskapen befunno sig i slutet af Mars: Engelbrechts i Köpenhamn å Dagmar-teatern, Herboldska operasällskapet i Göteborg å Mindre teatern, Fröbergs dito i Östersund (der efter i Bergen), Elfforska sällskapet omvexlande i Malmö och Lund, Lindmarks (med hr Victor Holmquist som gäst) i Halmstad, Sundvalls i Höganäs

och Carlbergs i Kristianstad samt från 1 April i Malmö.

Paris. På Nouveautés-teatern har uppförts en ny fantastisk-komisk opera af Edmond Audran med titel »Le Puits qui parle», hvilken rönt god framgång och sannolikt kommer att länge hålla sig uppe på scenen.

Oporto har en stor teatereldsvåda d. 21 timat i följd af en gasexplosion. Omkring hundra personer omkommo vid detta tillfälle. Det lär ha varit illa stäldt med anordningarna för publikens säkerhet å den nedbrunna teatern.

Wien. Hofoperan gaf d. 14 Mars för första gången Verdis »Otello» med lysande framgång.

Berlin. De kungliga teatrarne har med anledning af kejsarens fränfalle varit stängda i sexton dagar och skulle åter öppnas d. 1 April.

— Den berömda dekorationsmålaren prof. Paul Gropius afled härst. d. 1 Mars, 67 år gammal.

Frankfurt a. M. I början af Mars gick Ponchiellis »Gioconda» öfver scenen här för första gången och mottogs med bifall, särdeles första och sista akten. Operan hade erhållit en lysande uppsättning.

Adelina Patti hade d. 21 Febr. sin afskedsföreställning på Kgl. teatern i Madrid. Huset var öfverfullt och inkomsten uppgick till 50,000 frcs. Det berättas att sex enorma buketter om två meter(?) i diameter öfverlemnades till konstnärinnan af Madrid-societén. Före sin afresa mottogs hon i audiens af drottningen-regentinnan.

Albumblad

5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale) af

Adrian Dahl,

finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition**, Hötorget 6, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.

Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

Piano- och Sång-

lektioner erhållas af god beskaffenhet till moderat pris. Närmare upplysning lemnas å Svensk Musiktidnings byrå, Hötorget 6, 1 tr. upp från Olofsgatan kl. 12—1 midd.

Svensk Musiktidnings Musikalbun 1887

inh. Pianostycken af Em. Sjögren, Stephen Heller, Th. Kirchner, F. H. samt sänger af Gösta Geijer, A. M. Myrberg, A. L. — kan köpas i musik- och bokhandeln samt å tidningens expedition för 1 krona.

Skoleorgler.

4 Oktv Kr. 60— Kr. 75.
5 Oktv Kr. 100, 120, 130.
udsælges i Löbet af Februar og Mars.

A. SABRÖS Boghandel

Kristiania. (G. 12223×3).

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och Orgelharmnier af de bästa Tyska & Amerikanska fabriker i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs! Hufvuddepot för Blüthners världsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolger** utmärkta Pianinos.

INNEHÅLL: Jacob Edvard Gille (med porträtt). — Teaterfrågan. III. — Följetong: Furste och konstnär, af L. Erbach. (Slut) — Bref från Köpenhamn. — Dödsfall inom musik- och operaverlden 1887. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Annonser.